

Eliza Naumowicz-Smigielska

Dąbrówka, pow. Poznań. Stanowisko 1 i 2

Informator Archeologiczny : badania 7, 171-172

1973

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

jama o charakterze gospodarczym koło domu/ czy też dzieli je pewna różnica czasowa. Wstępnie, opierając się na ceramice, można chatę i jamę datować na VIII - IX wiek.

Luźno w okolicy odkrytych jam znaleziono dwie monety Jana Kazimierza a na pld - zach skraju pola przęślik z łupku wołyńskiego. To ostatnie znalezisko daje pewne nadzieje, że może na tym samym terenie wystąpią elementy osadnicze odpowiadające chronologicznie cmentarzysku na stanowisku 1.

Badania będą kontynuowane.

DĄBRÓWKA, pow. Poznań
Stanowisko 1 i 2

Muzeum Archeologiczne
w Poznaniu

Badania prowadziła mgr Eliza Naumowicz-Smigielska, Finansowało Muzeum Archeologiczne w Poznaniu, Drugi i ostatni sezon badań. Osada z VIII - X w., i grodzisko z XI - XIII w. osada z VIII/IX - X w.

Stanowisko 1

Celem tegorocznych badań było odsłonięcie budynku, odkrytego częściowo w ub. roku oraz zlokalizowanie i zbadanie bramy grodu. Wykopy założono we wschodniej i południowej części grodziaka. W wykopach, we wschodniej części majdanu odsłonięto na głębokości około 1,20 m zarysy prostokątnej budowli o wymiarach 6 x 8 m. Budowlę, silnie zniszczoną pożarem, wyznaczały smugi spalonego drewna, polepa i kamienie. Była to budowla zrębowa, zbudowana z grubych bierwion, średnicy 30-40 cm. Ściany budynku i szpary między belkami były grubo wylepione gliną. Sądząc z grubej warstwy polepy i spalenizny / około 50 cm/ oraz solidnej konstrukcji ścian, budynek mógł posiadać piętro, a nawet nadbudowaną trzecią kondygnację. Wschodnia ściana budynku spoczywała na kamiennym fundamencie, pozostałe ściany posadowione były bezpośrednio na gruncie, którego poziom był tu nieco wyższy, niż w części wschodniej. Budynek nie był podpiwniczony. Ściany północna i wschodnia znajdowały się w bezpośrednim sąsiedztwie wału. Budynek ten należy uznać za wieżę mieszkalną. Wstępna analiza ceramiki i innych zabytków pozwala datować zbudowanie wieży na XI w., zaś jej spalenie na XIII w. Z ponad 178 zabytków, głównie żelaznych, na szczególną uwagę zasługuje romański krzyżak ołowiany zanelizony w rumowisku wieży, guz metalowy zdobiony taśmą srebrną oraz nóż oprawiony w szablę dzika. Ponadto znaleziono dużą liczbę grotów bełtów kuszy, gwoździe, klamry, ostrogi, sierpy, grzebień rogowy i oprawki. Wiele przedmiotów jest silnie skorodowanych i dopiero po konserwacji będzie można określić je dokładnie.

Wykopy założone w południowej części grodziaka, w miejscu domniemanej bramy, potwierdziły słuszność przypuszczenia o istnieniu jej w tym miejscu. Teren jest tu dziś obniżony i wał jest zniszczony na odcinku około 8 m. Ślady po bramie w postaci spalonego drewna zaobserwowano jedynie na poziomie podstawy wału. Szerokość bramy, która wynosiła 1,70 m, wyznaczają ślady po słupach średnicy około 35 - 40 cm. Brak śladów spalonego mostu na zewnątrz wału wskazuje, że most, który stanowił przejście nad fosą, był podczas pożaru podniesiony.

Gród został zbudowany na istniejącej tu poprzednio osadzie, którą datować można na podstawie ceramiki na VIII - X w. Żadnych obiektów mieszkalnych w tej warstwie

nie odkryto. W warstwie nadcałcowej znaleziono nieliczne fragmenty naczyń pradziejowych.

Stanowisko 2

Stanowisko to, znane w dotychczasowej literaturze jako grodzisko, leży na prawym brzegu Wirynki, w odległości 200 m na zachód od niej i 100 m na północ od toru kolei Poznań - Zbąszczyń. Celem zweryfikowania chronologii i funkcji obiektu założono 5 wykopów sondażowych o wymiarach 1 x 2 m w odstępach co 10 m na ośi N - S. Stwierdzono, że obiekt jest silnie zniszczony wieloletnią uprawą ziemi. W wykopie nr 1 odkryto na głębokości 32 cm, na poziomie calca, jamę średnicy 1,60 m i zachowanej głębokości 15 cm. Spąg jej wypełniała warstwa próchnicy ze spalenizną i węgielkami drzewnymi. Jama zawierała ułamki naczyń i kości zwierzęce. W południowej części wykopu 2 na głębokości 38 cm odsłonięto zarysy jamy, może mieszkalnej. Miała ona średnicę 2 m i głębokość 30 cm; wypełniako jej stanowiła próchnica ze spalenizną. Pozostałą część tego wykopu, a także wykopy 3, 4 i 5 wypełniała jednolita warstwa próchnicy, zawierająca niewielką liczbę ułamków naczyń i kości zwierzęcych. W sondażu założonym w punkcie kulminacyjnym obiektu nie stwierdzono śladów wału.

Jest to więc osada, a zatem obiekt ten należy akreślić z rejestru grodzisk. Analiza materiału ceramicznego pozwala datować tę osadę od przełomu VIII/IX w. do X wieku.

DERCZEWO, pow. Myślibórz
Stanowisko 3

Muzeum Narodowe
w Szczecinie

Badania prowadzi mgr Antoni Porzeziński,
Finansowało Muzeum Narodowe w Szczecinie.
Drugi sezon badań. Osada wczesnośredniowieczna z VI - I połowy VIII w.

Po rocznej przerwie kontynuowano badania na obszarze o łącznej powierzchni 2,450 m². Zlokalizowano 12 obiektów, w tym 1 kućki. Wśród odkrytych obiektów wyróżniono 1 półziemiankę, 3 paleniska oraz 7 jam. Wymienione obiekty grupowały się przeważnie w północnej części osady, w bezpośredniej styczności z krawędzią wzniesienia. Ruchomy materiał zabytkowy stanowi ceramika, wykazująca dość sporą różnorodność w zakresie formy jak i samej techniki. Do form nieznanych dotychczas wśród wczesnośredniowiecznej ceramiki, zaliczyć należy częściowo zachowane naczynie ręcznie lepione, posiadające guzkowaty uchwyt umocowany na ściance tuż poniżej szyjki. Ponadto uzyskano sporą ilość fragmentarycznie zachowanych naczyń, których ścianki są bogato zdobione różnorodną ornamentyką. Znaleziono kilka ośłek kamiennych.

Stan zachowania poszczególnych obiektów / górnej partii wypełniak / naruszony był w większości przypadków głęboką, mechaniczną uprawą roli. Obiekt mieszkalny / półziemianka / o rozmiarach 2,75 x 2,05 cm stanowił wypełniako nie przekraczające 38 cm głębokości. Ogólne rozplanowanie osady ma prawdopodobnie bezpośredni związek z ukształtowaniem powierzchni wzniesienia. Po stronie północno-wschodniej części osady zlokalizowano zaledwie 2 obiekty. Na pozostałej powierzchni tej